

Číslo 8 December 2009

ROČNÍK 1

SPEKTRUM

MESAČNÍK INTEGROVANÉHO ODBOROVÉHO ZVÄZU

Z obsahu:

Z rokovania Snemu IOZ, Uznesenie Snemu IOZ /s. 2 • Z pera regionálneho koordinátora /s. 4 • Novela zákona o KV /s. 5 • Seminár predsedov ZO /s. 6

*príjemné a pokojné Vianoce
a úspešný Nový rok 2010
prajeme všetkým členkám
a členom odborového zväzu
ako aj ich rodinám*

ROKOVAL SNEM ODBOROVÉHO ZVÄZU

Druhý Snem Integrovaného odborového zväzu sa zišiel na svojom rokovaní netradične vo Vysokých Tatrách. 26. novembra sa v zariadení spoločnosti SOREA v Tatranskej Lomnici zo 67 pozvaných zišlo 46 členov Snemu.

Po procedurálnych otázkach bola vykonaná kontrola plnenia uznesení z prvého snemu, ktorú bez pripomienok Snem zoberal na vedomie. V ďalšom rokovaní pokračoval Snem správou o činnosti predsedníctva a odborového zväzu od prvého Snemu IOZ. Aj túto správu zoberal Snem na vedomie bez pripomienok. Následne Snem v zmysle článku 23, bod 3 Stanov IOZ kooptoval nových členov snemu, revíznej komisie a odvetvových sekcií. Snem pokračoval informáciami o dopadoch globálnej krízy na občanov a členov odborového zväzu.

V materiále sa konštatuje, že „rok 2009 bude na Slovensku v dôsledku globálnej krízy poznamenaný výrazným zhoršením dynamiky ekonomického rastu.“ Konštatuje tiež, že „situácia v oblasti HDP sa dramaticky zhoršila.“ V časti o možnostiach zmierňovania negatívnych dopadov krízy na celkové podnikateľské prostredie a na občanov sú uvedené oblasti na ktoré sa sústreďuje pozornosť vlády, zamestnávateľských subjektov ale aj ostatných účastníkov ekonomických procesov, odbory nevynímajúc. Materiál ukazuje opatrenia v oblasti zamestnanosti a politiky trhu práce, ich ciele, účinnosť ale aj možné riziká. Tento materiál Snem zoberal na vedomie.

V ďalšom Snem prerokoval návrhy dohôd o spolupráci s partnermi v Českej republike z oblasti stavebníctva, textilu, odevov a kožiarstva ako aj dopravy. Dohody, ktoré schválil sa stanú súčasťou zahraničných aktivít odborového zväzu v roku 2010.

Snem zavŕšil svoje druhé rokovanie diskusiou k prerokovaným problémom a schválením uznesenia.

-gd

UZNESENIE 2. SNEMU IOZ USKUTOČNENÉHO 26. NOVEMBRA 2009 V TATRANSKEJ LOMNICI

2. Snem IOZ:

I. berie na vedomie:

- 1.1. Kontrolu plnenia uznesení 1. SNEMU IOZ z 23. apríla 2009 bez pripomienok.
- 1.2. Správu o činnosti Predsedníctva IOZ bez pripomienok.
- 1.3. Informáciu o hospodárskej kríze a jej dopadov na občanov SR.

II. prerokoval:

- 2.1. Dohodu o spoločnej spolupráci medzi IOZ a OS STAVBA ČR.
- 2.2. Dohodu o spoločnej spolupráci medzi IOZ a OS TOK ČR.
- 2.3. Dohodu o spoločnej spolupráci medzi IOZ a DOSIA ČR.
- 2.4. STANOVISKO odvetvovej sekcie Stredných odborných škôl k zákonu č. 317/2009 Z.z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

III. schvaľuje:

- 3.1. overovateľa protokolu Jána Tencera.
- 3.2. pracovné komisie:
 - 3.2.1. Mandátová komisia v zložení: Agáta Červeňáková, Viktória Kmetová, Štefan Zábajník.
 - 3.2.2. Návrhová komisia v zložení: Jozef Drugda, Andrea Vindišová, Alena Sopková.
- 3.3. Dohodu o spoločnej spolupráci medzi IOZ a OS STAVBA ČR.
- 3.4. Dohodu o spoločnej spolupráci medzi IOZ a OS TOK ČR.
- 3.5. Dohodu o spoločnej spolupráci medzi IOZ a DOSIA ČR.

IV. kooptuje:

- 4.1. člena Revíznej komisie IOZ Alžbetu BOSÁKOVÚ.
- 4.2. členov SNEMU IOZ: Jaroslava CHRUPKU, Mariána KUMOROVITZA, Petra ŠEFARA.
- 4.3. členov odvetvových sekcií TEXTIL, ODEV, KOŽA: Máriu ŠEBOVÚ, STREDNÉ ODBORNÉ ŠKOLY: Róberta ZBÍŇA.

V. podporuje:

Stanovisko odvetvovej sekcie Stredných odborných škôl k zákonu č. 317/2009 Z.z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

VI. ukladá:

- 6.1. Stanovisko odvetvovej sekcie SOŠ IOZ k zákonu č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov zaslať na KOZ SR a MPSVR SR.

Termín: do 31.12.2009

Zodp.: podpredsedníčka IOZ pre SEP

- 6.2. Stanovisko odvetvovej sekcie SOŠ ... využiť pri ďalších rokovaníach súvisiacich s iniciovaním novely zákona.

Termín: rok 2010

Zodp.: podpredsedníčka IOZ pre SEP

V Tatranskej Lomnici, dňa 26. novembra 2009

Návrhová komisia: Jozef DRUGDA, Andrea VINDIŠOVÁ,
Alena SOPKOVÁ

ZO SPRÁVY O ČINNOSTI ODBOROVÉHO ZVÄZU PREDNESENEJ NA SNEME IOZ

V úvode správa vymenúva čo prijal I. zjazd IOZ a zdôrazňuje význam základných dokumentov pre jeho ďalšiu činnosť. Na základe záverov I. zjazdu IOZ prvý Snem IOZ zjednotil základné dokumenty potrebné pre činnosť odborového zväzu. Súčasne sa venoval základným organizáciám, na ktorých sa od začiatku roka postupne prejavovali dopady svetovej finančnej a hospodárskej krízy, ktorá významne začala ovplyvňovať život aj na Slovensku. Svetovú finančnú a hospodársku krízu spôsobila bezohľadná politika nekontrolovaného a neregulovaného voľného trhu, ktorá má svojich šíriteľov aj na Slovensku. Viera konzervatívcov a neoliberalov v samoreguláciu finančných trhov bola a je naivnou ilúziou, pretože v súboji medzi samoreguláciou a nadmernou túžbou po bohatstve nemá samoregulácia žiadnu šancu. V politike neregulovaného voľného trhu ide doslova o prikázanie dosahovať čo najväčší rast a zisk bez ohľadu na následky. Z takéhoto zisku a rastu má najväčší podiel menšina. Aby svoje konanie obhájila, vnucovala celému svetu lož, že jej nadmerné bohatstvo je sociálnym dobrom, pretože samé od seba prenikne aj k chudobnejším vrstvám spoločnosti. Minimalizácia dopadov svetovej krízy na ľudí je možná len kombináciou efektívnych vnútroštátnych politík so spoločným medzinárodným úsilím, v Európe organizovaným predovšetkým v rámci Európskej únie. V dnešnom prepojenom svete žiadna krajina nedokáže samotná eliminovať dôsledky svetovej krízy.

Integrovaný odborový zväz sa stal jedným z prvých, ktorého odvetvia pocítili dopady krízy najviac, spolu s automobilovým priemyslom. Za ročné obdobie zaniklo množstvo podnikov našich odvetví, stratili sme 4950 členov, čo je vyše 21,7 % členskej základne a do konca roka očakávame v dôsledku zániku niektorých firiem ďalší pokles členov. Orgány odborového zväzu sa pravidelne zaoberajú dopadmi krízy a protikrizovými opatreniami prijímanými vládou SR. Integrovaný odborový zväz od začiatku podporuje vládu predkladané protikrizové opatrenia na báze sociálneho dialógu, pritom sám navrhol niekoľko opatrení, ktoré sa stali súčasťou návrhov KOZ SR. Snahou Integrovaného odborového zväzu a KOZ SR je eliminovať dopady krízy na zamestnancov a našich členov.

Pravidelným bodom rokovaní predsedníctiev boli tri, sa stala hospodárska kríza a jej dopady na zamestnancov a členov v pôsobnosti odborového zväzu. Tie najviac zasiahli zamestnancov textilného, obuvníckeho a kožiarskeho priemyslu, ale tiež stavebníctva. V odvetví dopravy, v zamestnávateľských subjektoch, kde pôsobia základné organizácie IOZ sa kríza neprejavuje tak razantne ako v spomínaných odvetviach. V odvetví dopravy, najviac dopady krízy pocíťujú v civilnom letectve. Preto sa aktívne staviame k riešeniu problémov v súvislosti s dopadmi hospodárskej a finančnej krízy na ekonomiku Slovenska a na odvetvia, v ktorých registrujeme našich členov.

Po vyše ročnom prepade slovenského hospodárstva priemysel vykazuje prvé znaky oživenia, v porovnaní s augustom v septembri už rástol o 4,6 %. Tento rast ťahali zmes sektorov, akými sú textil, kovy, elektronické výrobky či stroje. Čísla o vývoji priemyselnej produkcie priniesli mierny optimizmus. Slovenskí analytici zostávajú optimistickí aj v ďalšom vývine. Očakáva sa, že aj október a ďalšie mesiace sa ponesú v pozitívnom

duchu. Zo záporných čísel by sa Slovensko malo vyliečiť už na prelome rokov, keď sa začnú porovnávať krízové mesiace. Avšak kým v priemysle sa blýska na lepšie časy, prepád stavebnej produkcie o 16,9 % predznamenuje ťažký nasledujúci rok, tak ako to odborový zväz spolu so zamestnávateľmi predpokladal.

Prvoradým záujmom IOZ a KOZ SR je ochrana členov a zamestnancov pred následkami krízy a vytvorenie ochrannej siete zo systému sociálnych dávok a iných sociálnych opatrení.

V záujme riešenia dopadov finančnej a hospodárskej krízy pristúpila KOZ SR po diskusiách v svojich orgánoch s vládou SR k podpísaniu Memoranda o spolupráci pri riešení dopadov finančnej a hospodárskej krízy s časovým obmedzením do 31. decembra 2009. Jedným zo záväzkov KOZ SR v memorande je záväzok v rámci kolektívneho vyjednávania presadzovať rast reálnych miezd a plátov a pritom rešpektovať ukazovateľ rastu produktivity práce. V zmysle stanov odborového zväzu kolektívne vyjednanie KZVS je v kompetencii odvetvových sekcií. V súčasnosti v pôsobnosti ôstich sekcií sú platné a účinné tri KZVS a to, v sekcii stavebníctva dve a v sekcii dopravných podnikov jedna. V nadväznosti na Hlavné úlohy IOZ na roky 2009 a 2010 orgány IOZ schválili postup kolektívneho vyjednávania KZVS a PKZ na rok 2010. Cieľom kolektívneho vyjednávania v roku 2010 je uzatvoriť dodatky k platným KZVS a vyjednať a uzatvoriť nové KZVS pre odvetvia textil, odev, koža a civilné letectvo a v nich zabezpečiť aby dosiahnuté podmienky práce ostali zachované. Kolektívne vyjednanie treba viesť k udržaniu existujúcej zamestnanosti a presadzovať také tempo rastu miezd, ktoré bude zohľadňovať rast životných nákladov a spravodlivý podiel na vytvorenej hodnote u zamestnávateľa a jeho zamestnanec. V tomto duchu rokovali a prijali návrhy dodatkov, resp. nové zmluvy odvetvové sekcie.

Bolo ukončené kolektívne vyjednanie o KZ VS pre zamestnávateľov, ktorí pri odmeňovaní postupujú podľa zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o KZVS pre štátnu službu pre rok 2010. Tieto zmluvy boli už aj podpísané. Dopady hospodárskej krízy sa jednoznačne odrazili aj na týchto vyjednávaniach. Neboli jednoduché. Výsledkom je kompromis. Obsah týchto kolektívnych zmlúv je totožný s obsahom pre rok 2009, t. j. podarilo sa udržať všetky dosiahnuté podmienky práce.

Odborový realizoval aj ďalšie aktivity, o ktorých boli podané informácie na rokovaníach regionálnych orgánov, pri osobných návštevách základných organizácií. Boli schválené poradné orgány odborového zväzu a ich zloženie – komisia BOZP a rady mladých, ktoré aktívne začali pracovať.

Oblasť bezpečnosti je jednou z prioritných činností nášho odborového zväzu. Za I. polrok 2009 sa na Slovensku stalo 23 závažných pracovných úrazov s následkom smrti a až 1019 závažných pracovných úrazov s ťažkou ujmom na zdraví a závažných pracovných úrazov s PN nad 42 dní. V členení podľa druhu prevažujúcej ekonomickej činnosti ich bolo pri smrteľných úrazoch najviac v stavebníctve – 30,44 %, pri ťažkých úrazoch v doprave a skladovaní – 11,29 %. Ako najčastejšie príčiny sa vykazujú nesprávna organizácia práce, nedodržiavanie zásad bezpečnej práce a bežné

riziko práce. Zväzoví inšpektori, aj za účasti členov komisie BOZP, vykonali celkom 31 kontrol nad stavom BOZP.

V predsedníctve boli pripravené rokovania regionálnych orgánov, dôraz bol položený na vývojom zamestnanosti a mzdový vývoj podľa sekcií IOZ. Predsedníctvo prerokovalo a schválilo návrhy vnútro zväzových predpisov, ktorými sa odborový zväz riadi, prerokovalo čiastkové plnenie rozpočtu odborového zväzu, ale tiež návrhy medzinárodných dohôd medzi IOZ a partnerskými odborovými zväzmi z Českej republiky. Vyhodnotilo dohodu o povolebnej spolupráci medzi OZ a stranou SMER – SD. Predsedníctvo sa pravidelne zaoberalo poskytovaním právnej pomoci našim členom a základným organizáciám, s dôrazom na právnu pomoc zastupovaním pred súdmi. Požiadavky na právnu pomoc sú rozsiahlejšieho charakteru, týkajú sa väčšieho počtu zamestnancov, členov odborov. Je to dôsledok úpadku zamestnávateľských subjektov, hromadného prepúšťania a s tým súvisiacich nevyplatených miezd, odvodov a podobne.

Odborový zväz sa aktívne podieľal na činnosti orgánov KOZ SR, na pripomienkovaní legislatívnych návrhov zákonov, na rokovaní komisií, poradných orgánov a ďalších rokovaní. Naďalej pokračuje sociálny dialóg v odvetvových tripartitách, a to stavebníctva, cestnej infraštruktúry, civilného letectva a dopravy, kde odborový zväz predložil iniciatívne návrhy. Medzi dôležité agendy odborov patrili stanovenie minimálnej mzdy na rok 2010 a novela zákona o kolektívnom vyjednaní. Napriek iniciatívam odborov, aj napriek ustanoveniam zákona vláda na svojom rokovaní 21. októbra t. r. rozhodla o ustanovení mesačnej minimálnej mzdy v sume 307,70 €, čo je nárast o 4,1 %, oproti zákonom vypočítanej sume (8,1%). Vláda svoje rozhodnutie doplnila deklaráciou, že ak sa na sume minimálnej mzdy na rok 2011 sociálni partneri nedohodnú, že do schválenej sumy minimálnej mzdy na rok 2011, sa dodatočne premietne tá časť zo sumy mesačnej minimálnej mzdy, vypočítanej na rok 2010 podľa ustanovení § 8, ods. 2 zákona, ktorá vo schválenej sume 307,70 € mesačne nebola pre rok 2010 uplatnená. Dodatočné zvýšenie by v takom prípade predstavovalo o ďalšie 4 % zo sumy mesačnej minimálnej mzdy ustanovenej na rok 2009. Účinnosť tohto nariadenia vlády je od 1. januára 2010.

Novela zákona o kolektívnom vyjednaní bola ešte v roku 2008 jednou z agend odborového zväzu. Požadovalo sa dosiahnuť stav pri rozširovaní záväznosti KZ VS aj na organizácie, ktorých zamestnávateľia nie sú členmi zamestnávateľského zväzu. Účelom návrhu zákona je zjednotiť proces rozširovania záväznosti kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa na zamestnávateľov, ktorí nie sú združení vo zväze zamestnávateľov a odstrániť problémy aplikačnej praxe. Návrh zákona bol aj napriek nesúhlasu zamestnávateľov vo vláde schválený.

Správa poukazuje iba na niektoré aktivity, na ktorých sa podieľal odborový zväz. Integrovaný odborový zväz sa stal dôveryhodným sociálnym partnerom, na ktorý je možné sa spoľahnúť. Je aktívnym partnerom pre riešenie vzniknutých problémov v mnohých odvetviach kde pôsobia základné organizácie, ale aj vo vnútri odborov, v celej KOZ SR.

Redakčne krátené

Z PERA REGIONÁLNEHO KOORDINÁTORA

Ján Kren

Doprastav, a.s., Dopravný podnik Bratislava, a.s., Holcim (Slovensko) a.s., Odvoz a likvidácia odpadu, a.s., Letisko M.R. Štefánika - Airport Bratislava a.s.

Prvý rok Integrovaného odborového zväzu sa nesie v znamení hľadania spoločnej reči. Na funkcionárov regionálnych orgánov doba poriadne pritlačila. Dopady ekonomickej krízy a život v organizáciách nedáva priestor na nekonečné diskusie, ale je potrebné rýchlo sa rozhodnúť a zadelovať čas tak aby bolo možné poskytnúť pomoc všetkým, ktorí ju potrebujú. Nie je to tak dávno, kedy slovenské médiá označovali odbory za niečo exotické, čo do dnešnej doby nepatrí. Život nás však presvedča o inom. V súčasnej dobe je ťažiskom práce regionálneho pracoviska hlavne poradenstvo. Hovorí sa, že život je zmena, ale platí aj pravidlo „dobré je byť pripravený“. V dennej praxi zaznieva

Región Bratislava v štruktúre Integrovaného odborového zväzu tvoria Bratislavský a Trnavský kraj. Pôsobí tu 48 základných organizácií, ktoré združujú 4 191 členov. Z tohto počtu je 904 žien, 393 mladých členov do 35 rokov a 352 dôchodcov. Počtom členov medzi najväčšie organizácie patria

mnoho rôznych dopytov z oblasti pracovného života a treba poznamenať, že niektoré zamestnajú aj špecialistov mimo zväz a neraz sa naskytne aj niekoľko protichodných riešení. Podstatným je však záujem členov mať dostatok informácií pred vlastným a zásadným rozhodnutím. Na škodu vecí je však skutočnosť, že stále je viac žiadateľov o pomoc, ktorí už svoj ortieľ podpísali a veci sú nemenné. Spoliehať sa na zamestnávateľov, že pre svojich zamestnancov chcú iba to najlepšie, je vyslovene zlá zvykosť. Tí, čo stým majú skúsenosť mi to iste potvrdia. Osobne si myslím, že aj do budúcnosti je práve táto oblasť jednou z najvýznamnejších činností odborového zväzu. Treba iba naučiť našich členov využívať možnosti štruktúry zväzu a orientovať ich na využívanie svojho práva a ako kontaktovať regionálne pracoviská.

Regionálne orgány majú za sebou svoje prvé rokovania a ukázalo sa že diskusia o kolektívnych zmluvách, praktikách zamestnávateľov, riešeníach pri zmiernovaní dopadov krízy a samotnej práci základných organizácií dalo funkcionárom regiónu mnoho námietok ako ďalej. Najmä kolektívne vyjednávanie je oblasťou najväčšieho záujmu základných organizácií. Dnes viac, ako kedykoľvek predtým pociťujeme potrebu mať kvalitnú podnikovú kolektívnu zmluvu. To je jedna stránka veci, ale žiaľ naši funkcionári majú malú podporu členov, ktorí veľa krát ani netušia, čo všetko je v „hre“.

Vyslovujem poďakovanie všetkým, ktorí sa v tomto procese angažovali. Bolo vykonaných mnoho konzultácií o stratégií, o znení konkrétnych článkov zmlúv a dodatkov k nim. Niektoré ZO požiadali o účasť zväzových špecialistov na vyjednávaní, čo výsledok pozitívne umocnilo. Je naozaj dobré, že môžeme konštatovať, že kvalita kolektívnych zmlúv v regióne sa stále zlepšuje. Samozrejme, že takéto tvrdenia sú relatívne a v čase, kedy padajú benefity na úroveň zákona, sa podaria záväzky udržať, považujem za veľké víťazstvo. Naši členovia asi nebudú súhlasiť, veď sa nič nezmenilo, ale vyjednávači vedia, čo sa za takýmto výsledkom skrýva.

Sú odbory potrebné? Na túto otázku vedia dať odpoveď členovia, ktorí pocítili sami na sebe, že zamestnanci nie sú na prvom mieste v rebríčku hodnôt u zamestnávateľov. Veď porušovanie predpisov BOZP, nedodržanie výplatných termínov, nedefinovateľný pracovný čas, pracovné podmienky pod prahom ľudskej dôstojnosti nie sú na Slovensku žiadnou neznámu. Konečne si zamestnanci začali uvedomovať, že takto to nemôže ísť ďalej a o to je viac potešiteľné, keď práve mladí ľudia naberú odvalu a rozhodnú sa tieto problémy riešiť založením základnej organizácie. Verím že im vydrží nasadenie a entuziazmus a svojou prácou prispejú k formovaniu moderných akčných odborov.

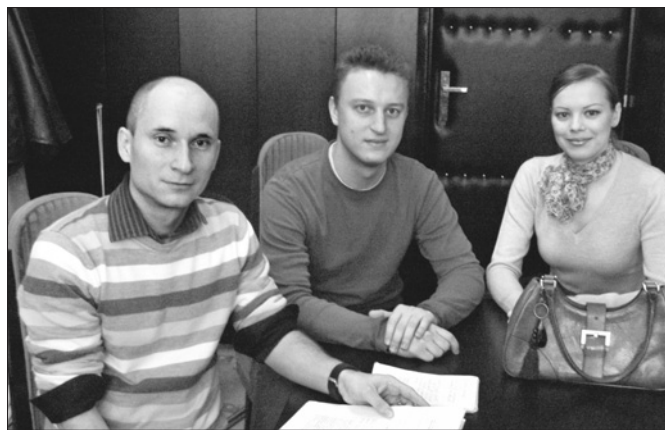
V ČASE KRÍZY MOŽNO OBJAVIŤ VÝHODY ODBOROV

Ako zvládnuť s najmenšou ujmom krízu? To je otázka na riešenie ako pre zamestnancov tak aj pre zamestnávateľov. Žiaľ často pri hľadaní odpovedí na túto tému zlyháva jeden článok: zvyčajne je to zamestnávateľ. A pritom stačí pomerne málo. No málo... Aby sa predišlo pocitom, že sťažaná situácia v čase krízy je zneužívaná v prospech toho či onoho partnera, je nevyhnutný sociálny dialóg. Korektný, nešpekulatívny sociálny dialóg, ktorý priniesie oboch aktérom tohto dialógu. Že sa to dá potvrdzujú skúsenosti z každodenného života mnohých základných organizácií a tých zamestnávateľov, ktorí poznajú cenu sociálneho zmiernu.

To, že aj v čase krízy si tí, čo chcú, vedia nájsť cestu k odborom ukazuje príklad mladých ľudí, zamestnancov firmy, kde neústupčivosť zamestnávateľa nabrala také rozmery, že zamestnanci pochopili, že jediná cesta ako slušne vychádzať s týmto zamestnávateľom je cesta kolektívnej obrany prostredníctvom odborov. Veď práve odbory sú tradičnými organizáciami prostredníctvom ktorých môžu zamestnanci, ale aj ostatní občania, presadzovať svoje záujmy. Svoj príbeh vyrozprávali nášmu časopisu, ktorý ho bez výrazných úprav uverejňuje.

Základná odborová organizácia vznikla na pôde Leteckej spoločnosti Air Slovakia, spol. s.r.o. so sídlom v Bratislave. Je úplne novou organizáciou fungujúcou na základe Stanov Integrovaného odborového zväzu. Riadi ju päťčlenný výbor. Je predpoklad, že členská základňa sa bude postupne dynamicky rozvíjať. Časť zamestnancov sa rozhodla hľadať ochranu v odboroch potom čo zamestnávateľ nekomunikoval so zamestnancami, nevedel žiadny dialóg, ani vtedy, keď kríza v spoločnosti nabrala kritické rozmery. Došlo to až k tomu, že neboli vyplácané mzdy až po dobu troch mesiacov, neboli uhrádzané diéty za uskutočnené služobné cesty. Zamestnávateľ ignoroval pokusy o nadviazanie dialógu a dokonca nepravdivo informoval zamestnancov o spôsobe odmeňovania v spoločnosti. Pokusy o korektný sociálny dialóg zamestnávateľ odmietal a dokonca hrozil ich iniciátorom sankciami. Vtedy sa zamestnanci definitívne rozhodli pre odbory.

Treba oceniť odvalu a osobnú statočnosť tých, ktorí sa rozhodli zmeniť veci v spoločnosti v prospech zamestnancov. Pritom nikto z terajších členov nemal výrazné skúsenosti z práce v odborovej organizácii, nikdy totiž v odboroch neboli organizovaní. Informácie o tejto práci čerpali iba z internetu a čosi aj z rozhovorov so známymi a priateľmi, ktorí čo to vedeli. Ani dnes si nestavajú veľké ciele, nemajú veľké očakávania. Sú skôr realisticky naladení v dobrej viere, že sa aspoň začne sociálny dialóg, ktorý je predpokladom pre kompromisy a kultivovanú súčinnosť dvoch na sebe závislých partnerov – zamestnávateľa

a zamestnancov. Aj keď minulosť je pre nich varovaním, že to nebude beh na krátku tratu, že to bude namáhavá a strastičná cesta, rozhodli sa ísť ňou. Prvý, čo i len malý krôčik – informatívne stretnutie s letovým riaditeľom naznačuje možnosti vzájomného dialógu. Integrovaný odborový zväz, jeho špecialisti poskytl členom tejto organizácie prvé rady, metodické i odborné usmernenie. Zorientovali ich v možnostiach, ktoré odbory majú a ukázali, že šanca na lepšie pracovné a sociálne podmienky tu je, treba sa však o ňu „pobiť“.

Teraz, keď je táto organizácia a jej členovia legitímnou súčasťou Integrovaného odborového zväzu, je tu väčší priestor na jej rozvoj, na využitie všetkých možností ktorými odborový zväz disponuje, od sociálneho dialógu a kolektívneho vyjednávaní až po právne poradenstvo a ochranu.

A to je stručne všetko. Aj tento príbeh sa začínal tak ako mnohé iné, o ktorých nevieme, kde sa zamestnanci nedokázali postaviť arogancii moci, mlčali, keď bolo treba brániť svoje záujmy, strach o holú existenciu im nedovolil prejavíť sa rozhodne a organizovane, napriek tomu, že na to majú zákonné právo. Dokonca ústavné!

Za ochotu podeliť sa o svoje problémy a skúsenosti s ich riešením redakcia ďakuje Petrovi Hvalčákovi a ďalším členom výboru základnej organizácie IOZ v spol. s.r.o. Air Slovakia.

Pripravil Gabo Dudinský

Novela zákona o kolektívnom vyjednávaní schválená v národnej rade

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky predkladá vládny návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednávaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „návrh zákona“) na základe Plánu legislatívnych úloh vlády na rok 2009.

Pripomienky a stanoviská sociálnych partnerov boli do návrhu zákona zapracované po vzájomných konzultáciách so sociálnymi partnermi. Súčasne ministerstvo požiadalo Medzinárodný úrad práce o poskytnutie odbornej pomoci v oblasti rozširovania záväznosti kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa. Táto bola poskytnutá prostredníctvom experta Medzinárodnej organizácie práce pre slobodu združovania a kolektívne vyjednávanie. Odborná pomoc bola zameraná na problematiku spojenú s rozširovaním záväznosti kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa, najmä na úpravu zákonných podmienok pre rozširovanie záväznosti kolektívnych zmlúv, proces rozširovania záväznosti kolektívnych zmlúv a výnimky z rozširovania kolektívnych zmlúv.

Cieľom novej právnej úpravy je

- vytvoriť podmienky pre bezproblémové fungovanie kolektívneho vyjednávanie a rozširovanie záväznosti kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa na zamestnávateľov, ktorí nie sú združení vo zväze zamestnávateľov,
- zvýšiť počet zamestnancov pokrytých kolektívnymi zmluvami vyššieho stupňa, keďže po roku 2004 došlo k výraznému poklesu pokrytia a prijať opatrenia na zlepšenie tohto stavu,
- vytvoriť rovnaké podmienky pre zamestnancov a zamestnávateľov v odvetví, ktorí sú označení rovnakým kódom štatistickej klasifikácie ekonomických činností na úrovni divízie alebo na úrovni skupiny ako zamestnávateľia, ktorí uzatvorili kolektívnu zmluvu vyššieho stupňa a zabrániť sociálnemu dampingu,
- zmeniť rozsah rozširovania záväznosti kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa tak, aby táto bola záväzná pre všetkých zamestnávateľov v odvetví, ktorí sú označení rovnakým kódom odvetvia akým je označená kolektívna zmluva vyššieho stupňa,
- umožniť zamestnávateľovi, ktorý nie je združený vo zväze zamestnávateľov, dobrovoľné prístupenie ku kolektívnej zmluve vyššieho stupňa, ak s tým zmluvné strany kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa súhlasia,
- umožniť rozšírenie záväznosti kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa na základe spoločného návrhu zmluvných strán alebo na návrh jednej zmluvnej strany,
- zjednodušiť a zosúladiť ustanovenia o rozširovaní záväznosti kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa s platnými právnymi predpismi, t.j. štatistickou klasifikáciou ekonomických činností, ktorá je vydaná vyhláškou Štatistického úradu Slovenskej republiky č. 306/2007 Z. z.,

- ustanoviť jednoznačné a konkrétne kritéria pre rozširovanie záväznosti kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa.

Navrhovanou právnou úpravou sa deklaruje podpora slobodnému kolektívnemu vyjednávaniu s minimalizáciou intervencie štátu, len na prípady, kedy absencia kolektívnych zmlúv zvyšuje zamestnávateľov bez uzatvorenej kolektívnej zmluvy a na druhej strane znevýhodňuje zamestnancov týchto zamestnávateľov. Zamestnávateľia, na ktorých sa nevzťahuje žiadna kolektívna zmluva, si v konkurenčnom podnikateľskom prostredí môžu takto vytvárať priaznivejšie ekonomické podmienky aj na úkor vlastných zamestnancov, v porovnaní s podmienkami u zamestnávateľov, na ktorých sa vzťahuje kolektívna zmluva.

Účelom navrhovaného právneho inštitútu rozširovania záväznosti kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa je zachovanie sociálneho zmliev, priaznivejšia úprava pracovných podmienok a podmienok zamestnania zamestnancov, zabezpečenie relatívne jednotného štandardu pracovnoprávných a mzdových podmienok pre skupinu zamestnávateľov s prevažujúcou činnosťou v odvetví označenom rovnakým kódom štatistickej klasifikácie ekonomických činností na úrovni divízie alebo skupiny, zamedzenie konaniu niektorých zamestnávateľov, ktorí sa nestali členmi organizácie zamestnávateľov s úmyslom vyhnúť sa záväznosti kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa. V návrhu novely zákona o kolektívnom vyjednávaní sa oproti doterajšiemu právnemu stavu navrhuje rozširovanie záväznosti kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa na celé odvetvie a nielen na označených jednotlivých zamestnávateľov v rámci odvetvia, samozrejme za predpokladu, že sú splnené zákonom ustanovené podmienky.

Navrhovaná právna úprava rozširovania záväznosti kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa rešpektuje základné zásady zakotvené v medzinárodných dokumentoch a je obdobná s právnymi úpravami rozširovania záväznosti kolektívnych zmlúv v krajinách Európskej únie. Rozširovanie záväznosti kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa na území Slovenskej republiky má svoju tradíciu od roku 1937, kedy sa na základe nariadenia vlády č. 144 z 26. júna 1937, rozširovala záväznosť tzv. hromadných pracovných zmlúv na celé odvetvie.

Navrhnuté kritéria pre rozširovanie záväznosti kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa sú v súlade s Odporúčaním Medzinárodnej organizácie práce č. 91 o kolektívnych zmluvách, v zmysle ktorého vnútroštátne predpisy môžu rozšíriť záväznosť kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa za týchto podmienok:

- ak kolektívna zmluva už pokrýva istý počet príslušných zamestnávateľov a zamestnancov, ktorý je dostatočne reprezentatívny,
- ak žiadosť na rozšírenie záväznosti kolektívnej zmluvy predloží jedna alebo viacero

organizácii zamestnancov alebo zamestnávateľov, ktoré sú zmluvnými stranami,

- ak pred rozšírením záväznosti kolektívnej zmluvy zamestnávateľia, na ktorých by sa mala kolektívna zmluva vzťahovať dostanú príležitosť, aby predložili pripomienky.

Navrhovaný spôsob rozširovania záväznosti kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa má fakultatívny charakter, samozrejme za predpokladu, že rozširovaná kolektívna zmluva vyššieho stupňa spĺňa podmienky ustanovené zákonom. Teda aj v prípade, že sú splnené zákonné podmienky rozšírenia, ministerstvo nie je povinné rozšíriť záväznosť kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa, napr. v prípade, že by rozširovanie záväznosti kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa nebolo v súlade so základnými verejnými záujmami. Umožňuje sa, aby sa jednotliví zamestnávateľia mohli k návrhu na rozšírenie záväznosti kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa vyjadriť. Jednotlivé návrhy na rozšírenie posudzuje tripartitná komisia zriadená na základe zákona. Ak sú podmienky ustanovené zákonom splnené, je v kompetencii ministerstva rozšíriť všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorým je výnos, záväznosť kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa na celé odvetvie.

Právna úprava kolektívneho vyjednávanie a rozširovania kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa vychádza z medzinárodných zmlúv a dohôd, ktorými je Slovenská republika viazaná na základe čl. 154c Ústavy Slovenskej republiky. Sú to:

- Európska sociálna charta – revidovaná,
- Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd,
- Dohovor Medzinárodnej organizácie práce č. 98 o vykonávaní zásad práva organizovať sa a kolektívne vyjednávať,
- Dohovor Medzinárodnej organizácie práce č. 154 o podpore kolektívneho vyjednávanie.

Predložený návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky a ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná, s právom Európskych spoločenstiev a právom Európskej únie.

Návrh zákona nebude mať zvýšené nároky na štátny rozpočet, rozpočty obcí alebo vyšších územných celkov. Dopady návrhu zákona sú uvedené v doložke o posúdení vplyvov.

Návrh zákona bol prerokovaný s Ministerstvom financií Slovenskej republiky, sekciou rozpočtovej politiky, ktorá vo svojom stanovisku MF/21093/2009-411 zo dňa 22. júla 2009 berie na vedomie, že návrh zákona nebude mať vplyv na štátny rozpočet, rozpočty obcí a rozpočty vyšších územných celkov.

Návrh zákona bol prerokovaný na 44. schôdzi NR SR, uznesenie číslo 1782 zo dňa 2. 12. 2009.

Z dôvodovej správy k návrhu zákona
Zdroj: NR SR

ZO SEMINÁRA PREDSEDOV ZO

V súlade s hlavnými úlohami IOZ na roky 2009 až 2010 a tiež koncepciou vzdelávania v odborovom zväze sa v závere novembra konal celoslovenský seminár predsedov základných organizácií Integrovaného odborového zväzu. Seminár bol orientovaný na aktuálne témy, ktorými sa v odborovom zväze v súčasnosti zapodieávajú funkcionári na všetkých úrovniach. Cieľom bolo argumentačne vysvetliť vplyv globálnej krízy na celospoločenské procesy, upriamiť pozornosť na význam sociálneho dialógu pre pôsobenie odborových organizácií, zdôrazniť úlohu základných zväzových dokumentov pre činnosť zväzu a poskytnúť informácie o pripravovaných projektoch v oblasti skvalitňovania odborárskej práce.

Takmer 130 účastníkov v dňoch 26. a 27. novembra našlo príjemné prostredie v zariadení spoločnosti SOREA v Tatranskej Lomnici, v hoteli Titris. Obsah seminára bol rozčlenený do dvoch dní vzhľadom na jeho tematické zameranie. O spoluprácu odborový zväz požiadal aj Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ktorého predstavitelky prezentovali prvú z pripravených tém. Mgr. Katarína Lanáková, riaditeľka odboru stratégie a koordinácie zamestnanosti a jej kolegyne PhDr. Eva Bednáríková a Mgr. Diana Turčániová upriamili pozornosť účastníkov na prejavy globálnej krízy v oblasti zamestnanosti, prezentovali opatrenia vlády na jej zmiernenie, priblížili aktivity rezortu na trhu práce v čase globálnej krízy. Vo svojej prezentácii sa sústredili na také témy ako začleňovanie dlhodobo nezamestnaných do pracovného procesu, trh práce a pôsobenie starších ľudí na tomto trhu, národný systém „flexiistoty“, národná sústava zamestnanosti, systém podpory na uplatnenie občanov ohrozených hromadným prepúšťaním a vzdelávacie projekty na podporu zamestnanosti.

V ďalšej prezentácii, ktorú pripravili funkcionári a špecialisti odborového zväzu bola pozornosť účastníkov orientovaná na sociálny dialóg, kolektívne vyjednávanie v tomto roku a jeho perspektívy v roku 2010. S tým súvisela aj téma pracovného kódexu a ďalších pracovnoprávných predpisov. Podrobne boli vysvetlené témy kolektívne vyjednávanie, medzinárodný právny rámec

kolektívneho vyjednávanie, dohovory Medzinárodnej organizácie práce, zákonný rámec kolektívneho vyjednávanie na Slovensku, kolektívna zmluva, zásady vyjednávanie, postup pri uzavieraní KZ, riešenie sporov a tiež aj téma štrajku a výluky.

V prezentácii na druhý deň seminára boli predstavené návrhy projektov „aká je cena odborov“ a „zamestnanosť – istota pre spoločnosť.“ Tieto projekty pripravuje úsek vnútroodborovej politiky odborového zväzu a ich zámerom je skvalitniť prácu odborov, získavať nových členov a odhaliť príčiny neustáleho znižovania počtu členov. Snahou je tiež efektívne využiť európske štrukturálne fondy.

Na záver seminára mali účastníci možnosť tlmočiť svoje názory, poznatky a skúsenosti z činnosti vlastných odborových organizácií a tiež vyjadriť pripomienky a odporúčania odborovej centrály.

G. Dudinský

SOCIÁLNY DIALÓG V REZORTE DOPRAVY, PÔŠT A TELEKOMUNIKÁCIÍ

Na základe Dohody o spolupráci sa 3. decembra 2009 uskutočnila generálna porada sociálnych partnerov v odvetví DPT. Po otvorení a príhovoroch prezidenta Únie DPT SR, ministra DPT SR a prezidenta Asociácie odborových zväzov DPT SR účastníci porady sa venovali vyhodnoteniu sociálneho dialógu, riešeniu dopadov hospodárskej krízy v rezorte dopravy, pôšt a telekomunikácií. Vypočuli si aj informácie o koncepčných, strategických a legislatívnych zámeroch MDPT SR na rok 2010, o rozpočte za kapitolu MDPT SR na rok 2010.

V prijatých záveroch z generálnej porady účastníci zobrali na vedomie písomné vyhodnotenie plnenia Dohody a záverov z predchádzajúcej generálnej porady, prednesené stanoviská zmluvných partnerov a informácie dotýkajúce sa sociálneho dialógu. Kladne zhodnotili prínos uzatvorenej dohody pri riešení vecných úloh vyplývajúcich z obsahu uzatvorenej Dohody o spolupráci pri realizovaní hospodárskeho a sociálneho partnerstva. Prezentovali význam rezortného sociálneho dialógu ako predpokladu ďalšej úspešnej spolupráce pre rozvoj rezortu. Deklarovali, že sociálni partneri sa budú podieľať v rámci svojich možností a kompetencií na plnení koncepčných, strategických a legislatívnych úloh MDPT SR v roku 2010.

(r)

Snem KOZ SR

V programe rokovania Snemu KOZ SR, ktorý sa konal 9. decembra 2009 v Bratislave okrem iných materiálov boli aj *Správa o činnosti Predstavenstva KOZ SR, stav členskej základne odborových zväzov a počet mandátov OZ v Sneme KOZ SR, informácia o príprave programu „vernostný systém pre členov odborov“, voľby členov Predstavenstva KOZ SR za výrobné a nevýrobné odborové zväzy, čerpanie rozpočtu v roku 2009.*

Zdroj: KOZ SR

ZBIERKA ZÁKONOV

Čiastka 178
Zbierka zákonov č. 508/2009
Strana 3893

508 VYHLÁŠKA Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky z 9. júla 2009

ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s technickými zariadeniami tlakovými, zdvíhacími, elektrickými a plynovými a ktorou sa ustanovujú technické zariadenia, ktoré sa považujú za vyhradené technické zariadenia

SOŠ stavebné

Výchova a vzdelávanie na SOŠ so stavebnými odborníkmi sú založené na princípoch slobodnej voľby žiakov. Organizujú sa dennou alebo externou formou štúdia. Neoddeliteľnou súčasťou odborného vzdelávania a prípravy je praktické vyučovanie. Toto vytvára predpoklady na výkon povolania. Uskutočňuje sa formou zhotovovania výrobkov, poskytovaním služieb alebo vykonávaním odborných činností zodpovedajúcich povolaniu a pracovným činnostiam, pre ktoré odbor vzdelávania žiakov pripravuje. Žiaci môžu konať záverečnú, prípadne maturitnú skúšku, ak úspešne ukončili posledný ročník vzdelávacieho programu príslušného učebného odboru. Pre zabezpečenie výchovy a vzdelávania žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia vytvárajú školy osobitné podmienky v zmysle individuálneho vzdelávacieho programu a úpravy prostredia, v ktorom sa výchova a vzdelávanie uskutočňuje. Ministerstvo školstva SR môže poskytnúť zriaďovateľom škôl príspevok na skvalitnenie podmienok na výchovu a vzdelávanie takýchto žiakov. Príspevok je poskytovaný na žiakov z rodín, ktorých priemerný mesačný príjem za posledných šesť po sebe nasledujúcich mesiacov je najviac vo výške životného minima.

V školskom roku 2009/2010 bolo na 61 stredných odborných školách so stavebnými odborníkmi prijatých 2 941 nových žiakov na denné štúdium. V súčasnosti je taká situácia, že odborníkov v robotníckych profesiách v odvetví stavebníctva je dostatok. Navyše záujem o stavebné profesie je stále ovplyvňovaný zastaranou predstavou o remeselných prácach v stavebníctve. Doteraz platná právna úprava v oblasti výchovy a vzdelávania nevytvárala podmienky pre spoluprácu so zamestnávateľskou sférou. Zákon č. 184/2009 Z.z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. septembra 2009, upravuje podmienky na zabezpečenie odborného vzdelávania a prípravy ako aj postavenie a úlohy štátnej správy, samosprávnych krajov, zamestnávateľov a zamestnancov. Zákon ponecháva prístup zamestnávateľov k tejto problematike v rovni dobrovoľnosti. Tu sa ako prioritné javí doriešenie prispievania do fondu rozvoja odborného vzdelávania.

Projekt zriadenia Regionálnych centier vzdelávania pre potreby stavebníctva zohľadňuje skvalitnenie praktickej prípravy remeselných stavebných profesií. Samosprávne kraje vybrali pre vytvorenie regionálnych centier vzdelávania v stavebníctve tieto školy: SOŠ Považská Bystrica, SOŠ T. Vansovej Prievidza, SOŠ stavebná E. Belluša Trenčín, SOŠ Nitra, Nábřežie mládeže, SOŠ Kremnička, Banská Bystrica, SŠ Žilina, Tulipánová 2, SOŠ technická Košice, Kukučínova 23, SOŠ Bratislava, Ivánska cesta.

Výhľad vývoja na SOŠ je silne ovplyvňovaný podmienkami súčasnej celosvetovej ekonomickej krízy a poklesom rastu stavebníctva. SOŠ nevedia s istotou definovať čo ich v najbližších mesiacoch i v dlhodobejšom horizonte čaká. Školy sú orientované na jednorázové vzdelávanie pre žiakov v mladšom veku a nie na celoživotné vzdelávanie. Absolventi SOŠ budú nútení v etape pokračujúcej nezamestnanosti sa prekvalifikovať na pracovníkov dopravných stavieb, zvládnuť práce súvisiace so znižovaním energetickej náročnosti budov, obnovou panelových bytov a energetických stavieb.

Zdroj: MVRR SR

Smútočné oznámenie.

1950 - 2009

Zomrel Neil Kearny,
generálny tajomník Medzinárodnej svetovej
odborovej federácie textilného, odevného
a kožiarskeho odvetvia (ITGLWF).

Zomrel náhle – tragicky počas pracovnej
cesty v meste Dhaka v Bangladéši
vo štvrtok 19. novembra vo veku 59 rokov.

Zomrel dva týždne pred konaním
10. zjazdu ITGLWF.

Zomrel človek, odborár, odborník,
ktorý mal veľké srdce pre ľudí,
bol nesmierne pracovitý,
odvážny a dokázal pomáhať ľuďom
v najvzdialenejších kútoch sveta.
Bol výnimočný ako najvzácnejší
diamant sveta.

Drabý Neil!

*Skončila naša vzájomná korešpondencia. Vždy si nás vedel podporiť, poďakovať.
Po Tvojich slovách, uznaníach sa SOZ TOK vždy cítil ako výnimočný. Ďakujeme Ti za úžasnú
spoluprácu, za Tvoje múdre rady, za všetky informácie, ktorým si obohacoval činnosť SOZ TOK.*

*Bol si nám priateľom, učiteľom, kolegom, ktorý nikdy nestrácal nádej, vieru,
ľudskosť, odvahu a húževnatosť. Vydržal si nemožné.*

Bojoval si za najslabších tohto sveta. Organizoval si mnohé úspešné kampane. Zachraňoval si svet.

Za to všetko Ti ďakujeme.

Češť Tvojej pamiatke.

Pre manželku Juttu, dcéry Nicole a Caroline Kearney

Pre Manfred Schallmeyer, prezidenta ITGLWF

pre sekretariát ITGLWF

Daniela Žuffová

Podpredsedníčka IOZ

SPEKTRUM

Mesačník pre členov a funkcionárov Integrovaného odborového zväzu. Vydáva IOZ SR. Adresa redakcie: Vajnorská 1, 815 70 Bratislava, tel/fax: 02/55422764, e-mail: dudinsky@ioz.sk. Redaktor: Gabriel Dudinský. Rada pre zväzové média: Marta Brodzianska, Dušan Barčík, Daniela Žuffová, Gabriel Dudinský. Grafická úprava: MA-Typ, Bratislava. Tlač: Interlingua, s.r.o., Hrachová 36, 821 05 Bratislava.